הצלם - הנוסע

עידו רוזנטל

עם המצאת הצילום, שנהוג למקם אותה ב 1839, נפתח פרק חדש בסיפור הארוך של התיעוד. עד אז הגיעו לארץ ישראל כותבים וציירים, עולי רגל ומרגלים וכל אחד יצג אותה דרך מבטו אל הנוף ויושביו. עם הצילום הגיע גם סוג חדש של עד – הצלם-הנוסע ואיתו שאלות חדשות על עדות ותיעוד.

עידו רוזנטל נמשך אל השאלה הזו .לא כהיסטוריון ,אלא כמי שמכיר מבפנים את המרחק שבין מה שמוצג לעין לבין מה שנשמר בצל .כצלם ,כלוחם ,כאדם חצה גבולות ,גשר על פערים ,ונשא בו בעת כמה פנים לזהותו.

כשיצא למסע שקרא לו ,עלשם ספרו של טווין" ,מסע התענוגות בארץ הקודש "הוא יצא עם מצלמה ועם שאלה :מה עושה המבט של הזר לנוף שהוא מצלם ?מה קורה ביחסים שבין הצלם לבין האדם שעומד מולו ?ניצול ?הדדיות ?שניהם

בסדרת הנופים קולט עידו בעדשת המצלמה את קו האופק ואת ההפרעות שבו, יש הרבה אהבה וסקרנות בקומפוזיציות שהוא מחבר, נמשך אל השממה ואל הסימנים הקלושים שהותיר בה האדם, אלו הארעיים, בני-חלוף.

סדרת הפורטרטים עוקבת אחר הדמות הגברית. הם כולם ניצבים פרונטלית לעדשת המצלמה ולצלם, מצולמים ממבט נמוך על רקע הנוף בו פגש אותם במסעו אל קצותיה הרחוקים של הארץ.

המבט מלמטה למעלה יש בו כניעה והתמסרות, זו לא עמדה שיאמץ לוחם השש אלי קרב, זו עמדה חשופה ופגיעה. מאחורי עדשת המצלמה בוחר עידו להיות צנוע, לא לדעת, להרחיב ולצמצם את הפריים בתגובה למצולם ולמקום.
חף מאמונות טפלות ומעוינות, נקי ממוטיבציות ביון ... או שלא?
איזו דמות של "הצלם-הנוסע" לבש עידו במסעו?

עידו (קרידו) רוזנטל (29 במאי 1978 – 7 באוקטובר 2023) היה לוחם ביחידת שלדג .נפל בטבח שבעה באוקטובר בקרב בקיבוץ עלומים .שירת כלוחם בשלדג במשך כ-27 שנים והיה הוותיק ביותר ביחידה זו. חתן פרס ביטחון ישראל. בן 45 היה במותו, השאיר אחריו אישה, שני ילדים, אחיות והורים.

المصوّر المسافر

عيدو روزنطال

مع اختراع التصوير الفوتوغرافي، الذي يُؤرَّخ له عادةً بعام 1839، بدء فصل جديد في الحكاية الطويلة للتوثيق. حتى ذلك الحين، كان الكتّاب والرسّامون، والحجّاج والجواسيس، يصلون إلى بلادنا، وكلٌّ منهم يقدّمها من خلال نظرته إلى المنظر الطبيعي وسكّانه. ومع التصوير ظهر أيضًا نوع جديد من الشاهد – المصوّر المسافر، ومعه أسئلة جديدة حول الشهادة والتوثيق.

انجذب عيدو روزنطال إلى هذه المسألة، لا كمؤرّخ، بل كشخص يعرف من الداخل المسافة بين ما يُعرض للعين وما يُحفَظ في الظل. كمصوّر، كمقاتل، وكإنسان، عبر الحدود، وجسر الفجوات، وحمل في الوقت ذاته وجوهًا متعددة لهويّته

عندما انطلق في رحلة أطلق عليها، على اسم كتاب لتوين، "حلة المتع في الأرض المقدسة"، خرج ومعه كاميرا وسؤال: ماذا تفعل نظرة الغريب بالمنظر الذي يصوّره؟ ماذا يحدث في العلاقة بين المصوّر وبين الشخص الذي يقف أمامه؟ استغلال؟ تبادلية؟ أم الاثنان معًا؟

في سلسلة المناظر الطبيعية، يلتقط عيدو بعدسة الكاميرا خط الأفق واضطراباته. هناك قدر كبير من الحب والفضول في التكوينات التي يؤلفها؛ ينجذب إلى القفر وإلى الآثار الخافتة، التي تركها الإنسان فيه، تلك الزائلة العابرة.

أما سلسلة البورتريهات فتتصى الشخصية الذكورية. جميعهم يقفون مواجهةً مباشرة أمام عدسة الكاميرا والمصوّر، مُصوَّرين من زاوية منخفضة على خلفية المشهد الطبيعي الذي التقاهم فيه خلال رحلته إلى أقاصي البلاد البعيدة.

النظرة من الأسفل إلى الأعلى تحمل في طياتها خضوعًا واستسلامًا؛ ليست هذه الوضعية التي يتبنّاها مقاتل متحمّس للقتال، بل هي وضعية مكشوفة وهشّة. خلف عدسة الكاميرا، يختار عيدو أن يكون متواضعًا، أن لا يعرف، وأن يوسّع ويضيّق إطار الصورة استجابةً للمصوَّر وللمكان.

خالٍ من الخرافات والعدائية، نقيّ من دوافع التجسّس... أم لعلّه ليس كذلك؟

أيّ صورة لـ"المصوّر المسافر" ارتداها عيدو في رحلته؟

عيدو (كريدو) روزنطال (29 أيارو 1978 – تشرين الأول 2023) كان جنديًا في وحدة "شلداغ". قُتل في أحداث السابع من تشرين الأول خلال معركة في كيبوتس "عالوميم". خدم كمحارب في الوحدة نحو 27 عامًا، وكان الأقدم فيها. حاصل على جائزة أمن إسرائيل. كان يبلغ من العمر 45 عامًا عند وفاته، وخلّف زوجة وطفلين وشقيقات ووالدين.

אוצרת: נעה צורן

התערוכה בליווי צליל רוז תמיר, אחותו של עידו

القيّمة: نوعا تسوران

المعرض بمرافقة تسليل روز تمير، شقيقة عيدو